

[Helga Pedersen.]

er umådelige, ja, næsten umålelige. Ved at indføre erstatningsansvar på objektivt grundlag, altså forpligtelse til erstatning uden skyld hos den ansvarlige, og forbinde det med den tvungne ansvarsforsikring kan man formentlig skabe nogen tryghed over for disse anlæg.

Jeg kan i det hele tiltræde de principielle betragtninger, der ligger til grund for disse særlige erstatningsregler, således om anlægsindehaverens ansvar, og betragtningerne om undtagelser, hvis ulykken skyldes væbnet konflikt eller lignende helt usædvanlige forhold af samfundsforstyrrende karakter, som anlægsindehaveren jo ikke kan tegne forsikring imod, eller tilfælde, hvor skaden alene rammer selve anlægget eller ting på dets område, således som det er nævnt i lovforslagets § 17. Den interesse, der berøres i disse sidste tilfælde, vil jo oftest kunne dækkes gennem skadesforsikring, eller der kan tegnes en særlig tingsforsikring omfattende nukleare skader; og her er det så, den almindelige erstatningsregel eventuelt træder frem og pålægger alene indehaveren ansvar på sædvanlig måde for hans forsætlige og uagtsomme handlinger. Modstykket til det vidtgående ansvar mod anlæggets indehaver og den tvungne ansvarsforsikring m. v. er den konsekvente udelukkelse af at gøre ansvar gældende mod andre end indehaveren. Udvalget har redegjort for de betænkeligheder, der knytter sig til en sådan regel, og også for de fordele, reglen har. Det generer unægtelig noget, at man uden videre i hovedansvarsreglen slår en streg over skadelidtes sædvanlige ret til at kræve erstatning hos den, der f. eks. forsætligt, i direkte skadevoldende hensigt, har forvoldt en ulykke af enestående omfang; men udvalget mener altså, alt taget i betragtning, at det kan forsvares at nøjes med anlægsindehaverens, jeg tør vel sige selvfølgelig ret til regres, således som det er foreslået i lovforslagets § 23.

Som nævnt er skadernes omfang i disse tilfælde af helt ekstraordinær karakter. Det rejser, navnlig når man giver den meget vide adgang til erstatning, spørgsmålet om en beløbsmæssig begrænsning af indehaverens ansvar. Tallene, vi her opererer med, er ukendte i dansk erstatningsret. Jeg tror,

at flere her i det høje ting vil erindre, hvilke overvejelser vi havde her, da den tvungne ansvarsforsikring for motorkøretøjer for få år siden forhøjedes fra totalsummen 60 000 kr. til 150 000 kr. for skade på hver person og 60 000 kr. for tingsskade; nu foreslås der ved dette lovforslag en begrænsning på 70 mill. kr. for ansvar fra, som det hedder i lovforslagets § 21, en og samme nukleare ulykke, hvortil jo kan komme procesrenter og sagsomkostninger. Jeg er i øvrigt ikke helt sikker på, om det var nødvendigt at have en særlig bestemmelse om, at procesrenter og sagsomkostninger ikke går med ind i erstatningsbeløbet, men måske har den højtærede minister en begrundelse for, at man har taget denne bestemmelse med i lovforslagets § 21, stk. 2.

Man spørger unægtelig sig selv, hvorledes en sådan forsikringspligt skal betales. Udvalget er forbeholdent og siger blot på side 38 i betænkningen:

„Der foreligger ikke nærmere oplysninger om, i hvilket omfang forsikringspræmien for en konkret virksomhed vil blive påvirket af forsikringssummens størrelse, men det er klart, at den ikke stiger proportionalt med forsikringssummen, da risikoen for store skader er langt mindre end for små.“

Jeg tror derfor, det bliver nødvendigt at se lidt nærmere på disse spørgsmål i udvalget, således som også den ærede ordfører for socialdemokratiet var inde på. Men i øvrigt synes jeg, det er en stor fordel, at der ser ud til at være opnået nordisk enighed på dette punkt.

Der er endnu et karakteristisk forhold, som må fremhæves for skade forvoldt ved atomanlæg m. v., og det er, at skader af sådan oprindelse hyppigere end skader fra konventionelle ulykker først viser sig efter længere tids forløb; det gør jo, at det for forsikringsselskaberne er vanskeligt at vurdere risikoen, og derfor er det også vanskeligt at fastsætte forældelsesfrister for kravets rejsning. Tysk og engelsk ret er gået op til 30 år og tager så staten med ind som betaler i det omfang, forsikringen ikke dækker indehaveren. De nordiske lande er nået til enighed om en almindelig, total forældelse, hvis jeg må betegne det sådan, på 10 år, og en særlig ansvarsregel for staten direkte over for skadelidte, løbende i endnu